

ÎNCHEIERE

27 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii și Întreprinderii de Instruire și Producere „Lumintehnica” Societate cu Răspundere Limitată a S.O.M. privind contestarea actului administrativ și încasarea îndemnizației unice,

împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii reprezentați de avocatul Alexandru Cebanaș împotriva hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 19 martie 2013, Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia au depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspecției Muncii și ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M. cu privire la contestarea actului administrativ și încasarea îndemnizației unice.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanții au relatat că, la 08 august 2011, Valeriu Prijilevschii a suferit un accident de muncă în cadrul ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M. a cărui angajat era, în urma căruia a decedat.

Prin procesul-verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 privind cercetarea accidentului de muncă mortal întocmit de Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău (inspectorul de muncă Octavian Rusu) s-a stabilit vinovăția lui Valeriu Prijilevschii în producerea accidentului de muncă mortal, prin faptul că acesta a părăsit locul de muncă și de sine stătător, fără a primi anumite sarcini de muncă a intrat în secția de vopsire și din motive necunoscute a început să urce pe scara rezemată de camera de uscat, încălcând astfel pct.2.4 din Instrucțiunea de protecție a sănătății și securitatea muncii pentru lăcătuș nr.25, care prevede obligația lăcătușului să îndeplinească numai lucrul pentru executarea căruia a fost instruit și admis de către conducătorul său direct.

Nefiind de acord cu procesul-verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 de cercetare a accidentului de muncă mortal în ceea ce ține de stabilirea vinovăției lui Valeriu Prijilevschii de survenirea accidentului de muncă, la 03 iulie 2012 au înaintat cerere către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei privind dispunerea recercetării (cercetării suplimentare) a cazului, prin care să fie stabilite încălcările admise de către ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M., care au dus la producerea accidentului de muncă mortal. În argumentarea cererii, au invocat că angajatorul nu ar fi luat măsurile necesare pentru a preveni accidentul de muncă și a elimina sau a reduce factorii de risc, Totodată, au mai invocat faptul că victimei nu i-a fost adus la cunoștință în mod corespunzător tehnica securității, măsurile de securitate și regulile de protecție a muncii, precum și ordinele angajatorului în privința transferului său, astfel, fiind încălcate prevederile Codului muncii și a contractului individual de muncă.

În opinia reclamantilor, angajatorul se face vinovat de producerea accidentului care constă și în crearea unor condiții periculoase de muncă, în nerespectarea normelor de protecție a muncii și a cerințelor securității. Or, pct.31 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005, prevede posibilitatea legală a inițierii și dispunerii unei cercetări noi sau suplimentare a accidentului de muncă în cazul constatării că la cercetarea accidentului au fost comise erori sau au apărut noi circumstanțe ale producerii accidentului, inspectorul general de stat al muncii este în drept să dispună o cercetare nouă sau suplimentară a accidentului în cauză.

Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia au menționat că, la 10 august 2012 a fost efectuată cercetarea suplimentară a accidentului de muncă mortal în privința lui Valeriu Prijilevschii, fiind emisă decizia/răspuns nr.P- 1018/12, prin care s-a constatat cercetarea corectă a accidentului în cauză, iar circumstanțele adăugătoare expuse de reclamanti în cererile adresate Inspecției Muncii nu sînt în legătură cauzală cu cauzele producerii accidentului de muncă și prin urmare, nu există temeieri juridice de modificare a procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă, întocmit la data de 07 septembrie 2011 de către Octavian Rusu.

În aceste circumstanțe, la 29 octombrie 2012 reclamantii au depus la Inspecția Muncii cerere prealabilă, prin care au solicitat anularea procesului-verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 și a deciziei/răspunsului nr.P- 1018/12 din 10 august 2012 cu emiterea unei noi decizii de constatare a faptului producerii accidentului de muncă mortal din 08 august 2011 în privința lui Valeriu Prijilevschii, din vina ÎIP „Lumintehnica” SRL.

Prin răspunsul din 28 noiembrie 2012, recepționat de reclamanti la data de 28 februarie 2013 Inspecția Muncii i-a informat că asupra faptelor invocate în cererea prealabilă s-a expus în răspunsurile anterioare.

Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia consideră că în cadrul cercetării inițiale de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău, prin procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 și a celei suplimentare, efectuată de Inspecția Muncii a Republicii Moldova nu au fost elucidate toate circumstanțele accidentului de muncă și încălcările admise din partea angajatorului ÎIP „Lumintehnica” SRL, și anume: Transferul salariatului Valeriu Prijilevschii, în baza Ordinului nr.9/1-RU din 01 aprilie 2010 din funcția de reglor în secția scule, șanțare și vopsire în

funcția de lăcăuș în secția administrativ-gospodărească, a avut loc cu încălcarea de către angajator a prevederilor art.74 alin. (1-3), art.86 alin. (1) lit. d) și x) ale Codului muncii.

Astfel, în condițiile nulității ordinului de transfer al salariatului, transferul nu se consideră a fi efectuat de către angajator, respectiv, Valeriu Prijilevschii se presupune că era angajat în continuare în funcția de reglor categoria V în secția scule, șanțare și vopsire, adică secția în care a avut loc accidentul de muncă mortal. Prin urmare, eronat și incorect s-a stabilit de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău faptul că Valeriu Prijilevschii a părăsit locul său de muncă, intrând în secția de vopsire și din motive necunoscute a început să se urce pe scara rezemată de camera de uscat, prin ce a încălcat pct.2.4 din Instrucțiunea de protecție a sănătății și securității muncii pentru lăcătuș. Or, un alt ordin cu privire la interzicerea aflării personalului în secția de vopsire nu a fost emis și nici nu a existat.

Reclamanții au susținut că Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău și Inspekția Muncii nu au cercetat și alte aspecte importante precum: transferul din 01 aprilie 2010 nu a fost consemnat în Carnetul de muncă al lui Valeriu Prijilevschii și nici alte înscrieri nu au fost efectuate după data de 04 iulie 2009, în afară de ultima mențiune din 18 august 2011 cu privire la rezilierea contractului individual de muncă în legătură cu decesul salariatului, în baza art.82 lit.a) Codul muncii; nu au fost luate explicații de la Iurie Tcaciuc, care conform ordinului 9/1-RU din 01 aprilie 2010 era obligat să țină cont de recomandările CEMV.

În această ordine de idei, reclamanții au invocat că la cercetarea accidentului de muncă din 07 septembrie 2011 de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău și Inspekția Muncii a Republicii Moldova nu au fost stabilite toate circumstanțele importante pentru elucidarea justă a cauzei producerii accidentului, fiind admise mai multe erori privind stabilirea vinovăției salariatului de comiterea acestuia, fapt ce servește temei de anulare a procesului-verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 și a deciziei/răspunsului nr.P-1018/12 din 10 august 2012.

Astfel, prin cercetarea unilaterală, neobiectivă și emiterea unor decizii neargumentate de către Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău și Inspekția Muncii a Republicii Moldova s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art.6 CEDO.

Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia au solicitat anularea procesului - verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011, privind cercetarea accidentului de muncă mortal întocmit de Inspectoratul Teritorial de Muncă Chișinău (inspectorul de muncă Octavian Rusu) și a deciziei/răspunsului nr.P-1018/12 din 10 august 2012, eliberat de Inspekția Muncii a Republicii Moldova, constatarea faptului producerii accidentului de muncă mortal din 08 august 2011 în privința lui Valeriu Prijilevschi din vina ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M., acțiunile și inacțiunile căreia au dus la producerea accidentului de muncă și încasarea de la ÎIP „Lumintehnica” SRL a indemnizației unice luându-se la bază salariul mediu anual al decedatului Valeriu Prijilevschi, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trait până la vârsta de 62 de ani, conform art.18 alin.(2) al Legii nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă.

La 06 iunie 2014 și ulterior la 28 iunie 2016 Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia au depus cereri de completare a acțiunii civile astfel, ultimile

solicitări fiind anularea procesului - verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 al Inspectoratului Teritorial de Muncă Chișinău și a deciziei/răspunsului nr.P-1018/12 din 10 august 2012, eliberată de Inspekția Muncii a Republicii Moldova cu emiterea unei hotărâri de constatare a faptului producerii accidentului de muncă mortal din 08 august 2011, în privința lui Valeriu Prijilevschi din vina ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M., acțiunile și inacțiunile căreia au dus la producerea accidentului de muncă; încasarea de la ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M. a indemnizației unice în sumă de 257 437,8 de lei; constatarea acțiunilor ilegale ale ÎIP „Lumintehnica” SRL la emiterea ordinului de transfer în privința lui Valeriu Prijilevschii nr.9/1-RU din data de 01 aprilie 2010 și anularea ordinului nr.9/1-RU din data de 01 aprilie 2010 (vol.I, f.d.103-105, 144-146).

Prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea în partea anulării procesului-verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 și a deciziei/răspunsului nr.P-1018/12 din 10 august 2012, constatării faptului producerii accidentului de muncă mortal din 08 august 2011 în privința lui Valeriu Prijilevschi din vina ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M., încasarea indemnizației unice în sumă de 257437,8 de lei, ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și s-a admis în partea pretenției privind anularea ordinului ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M. nr.9/1-RU din data de 01 aprilie 2010.

S-a anulat ordinul ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M de transfer în privința lui Valeriu Prijilevschi nr.9/1-RU din 01 aprilie 2010 (vol.II, f.d.38-44).

La 23 ianuarie 2019, Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia reprezentați de avocatul Cebanaș Alexandru au declarat apel împotriva hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea în care a fost respinsă acțiunea, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (vol.II, f.d.37).

Prin decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia reprezentați de avocatul Cebanaș Alexandru împotriva hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.123, Vol.II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a aplicat normele legale relevante circumstanțelor cauzei, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.

Astfel, prima instanță just a ajuns la concluzia că decizia/răspunsul nr.P-1018/12 din 10 august 2012 nu constituie obiect de examinare în contencios administrativ și corect a respins pretenția de anulare a acesteia.

Or, răspunsul Inspekției Muncii nr.P-1018/12 din 10 august 2012 nu produce efecte juridice, ci doar denotă opinia și punctul de vedere al autorității publice asupra circumstanțelor invocate de apelanți în cererea din 03 iulie 2012.

La fel, justă este și concluzia instanței de fond de respingere a pretenției privind anularea procesului- verbal nr.31/3 din 07 septembrie 2011 și pretențiile subsecvente ale acesteia, constatarea faptului producerii accidentului de muncă mortal din 08 august 2011, în privința lui Valeriu Prijilevschi din vina ÎIP „Lumintehnica” SRL a S.O.M., acțiunile și inacțiunile căreia au dus la

producerea accidentului de muncă; încasarea indemnizației unice în sumă de 257 437,8 de lei, ca fiind depusă tardiv.

Totodată, instanța de apel a precizat că instanța de fond în mod legal a concluzionat asupra ilegalității ordinului nr.9/1-RU din data de 01 aprilie 2010, or, acesta a fost emis în lipsa acordului salariatului, iar legea stabilește acest fapt ca condiție întemeiată pentru anularea actului de transfer.

Or, angajatorul nu a prezentat probe care ar demonstra legalitatea transferării salariatului Valeriu Prijilevschi, din funcția de reglor în secția scule, ștanțare și vopsire în funcția de lăcătuș-instalator în secția administrativ-gospodărească.

Din considerentele menționate și având în vedere că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către apelanți și reprezentantul acestora sînt neîntemeiate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 06 martie 2020 Iurii Prijilevschii și Stepanida Prijilevscaia au declarat recurs împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată. Totodată, au solicitat repunerea în termen a pretenției care a fost respinsă ca tardivă, dacă instanța va ajunge la concluzia că a fost depusă cu depășirea termenului de prescripție.

În motivarea cererii de recurs, recurenții au indicat că nu sunt de acord cu decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, deoarece la emiterea acesteia instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

La fel, au susținut că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Recurenții au menționat că nu pot fi reținute alegațiile intimaților și poziția instanței de apel că a fost omis termenul de prescripție de depunere a acțiunii în instanța de judecată, deoarece conform art. 17 alin. (1) lit. a) și b) al Legii nr. 793 din 10 februarie 2000 contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) dat primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri.

Astfel, recurenții au relevat că la caz, termenul de 30 de zile a început să curgă de la data primirii răspunsului, adică din moment ce a fost recepționat răspunsul la cererea prealabilă din 29 octombrie 2012, mai exact de la data de 29 martie 2013. Cererea de chemare în judecată a fost depusă la 19 martie 2013, respectiv, cu respectarea termenului de 30 de zile de depunere a acțiunii de la primirea răspunsului la cererea prealabilă,

În caz contrar, instanța de fond trebuia să specifice expres că termenul de contestare este de 30 de zile de la expirarea celor 30 de zile acordate pentru a da răspuns la cererea prealabilă. Ori, trebuia să fie specificat care este termenul de contestare în cazul când parvine răspunsul la cererea prealabilă după expirarea termenului de 30 de zile de la expirarea primelor 30 de zile de la depunerea cererii prealabile.

Prin urmare, termenele alternative stabilite de legiuitor nu trebuie interpretate în detrimentul reclamanților, or, astfel se încalcă accesul liber la justiție.

Cu referire la pretenția privind achitarea indemnizației unice, recurenții au subliniat că conform art. 18 alin. (5) al Legii nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă, indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern. Conform alin. (6) al aceluiași articol în cazul în care unitatea nu dispune de mijloacele respective, plata indemnizației unice se efectuează, în baza hotărârii instanței judecătorești, din contul oricăror bunuri sau mijloace ale unității.

Conform pct. 6 al Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, în cazul când decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, primesc indemnizația unică în părți egale persoanele care, în conformitate cu legislația în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat. Dacă persoanele menționate în prima parte a acestui punct nu există, indemnizația unică se plătește în părți egale soției (soțului), copiilor și părinților decedatului (decedatei), indiferent de vârstă, capacitatea lor de muncă și de alte condiții.

Conform pct. 8 al Regulamentului sus-menționat, în cazul decesului angajatului, survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, cuantumul indemnizației unice pentru persoanele care beneficiază de acest drept se stabilește în suma rezultată din înmulțirea salariului mediu anual al celui decedat cu numărul de ani compleți pe care acesta nu i-a supravetuit până la vârsta de șaizeci de ani, dar nu mai puțin de zece salarii medii anuale.

În același context pct. 9 al Regulamentului statuează că pentru calcularea cuantumului indemnizației unice salariul mediu anual al accidentatului se determină pe doi ani calendaristici premergători pierderii capacității de muncă ori decesului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale. Iar pct.10 al aceluiași Regulament prescrie că, la determinarea salariului mediu anual al angajatului, căruia i s-a stabilit pierderea capacității de muncă sau care a decedat, pentru calcularea cuantumului indemnizației unice lunile în care accidentatul nu a lucrat sau a lucrat un număr necomplet de zile din motive de boală, concediere sau din alte motive, prevăzute de legislația în vigoare, se exclud din calcul și se înlocuiesc cu alte luni imediat premergătoare.

Recurenții au relevat că Casa Națională de Asigurări Sociale în răspunsul prezentat, a atenționat asupra necesității excluderii din calculul indemnizațiilor a lunilor în care angajatul nu a lucrat sau a lucrat necomplet, și anume lunile ianuarie, februarie și august 2011.

Astfel, examinând extrasul din cont 5/2009-/560 se constată că angajatul Valeriu Prijilevschi în luna ianuarie 2011 (03 ianuarie 2011-06 ianuarie 2011), februarie 2011 (07 februarie 2011-11 februarie 2011), august 2011 (08 august 2011-11 august 2011) s-a aflat în concediu de boală, prin urmare, lunile respective urmează a fi excluse din calcul și înlocuite cu lunile mai, iunie, iulie 2009.

Luând în considerație că angajatul Valeriu Prijilevschi a decedat în urma accidentului de muncă la data de 14 august 2011, perioada de decontare de doi ani

premergători decesului este de 01 mai 2009 – 01 august 2011 (cu excepția lunilor ianuarie, februarie, august 2011).

Angajatul Valeriu Prijilevschi s-a născut la 27 decembrie 1963, a decedat la 27 decembrie 2011, urmând să ajungă la vârsta de 60 de ani la 27 decembrie 2023.

Prin urmare, nu a supraviețuit până la vârsta de 60 ani cu 12 ani compleți.

Coroborând prevederile enunțate, recurenții au menționat că urmează să se încaseze indemnizația unică în baza calculului: Salariu mediu anual = $\{(2063,02 + 2500,00 + 2148,11 + 1746,17 + 2000,00 + 2387,15 + 1857,17 + 2000,00 + 199,92 + 727,27 + 2000,00 + 1904,76) + (1273,70 + 2\ 926,73 + 1052,63 + 2000,00 + 2000,00 + 2050,00 + 2000,00 + 2300,00 + 2000,00 + 2000,00 + 2000,00 + 1769,67)\}$ lei / 2 (ani) - 42 906,3 lei / 2 ani - 21 453,15 lei.

Cuantumul indemnizației unice = 21 453,15 lei (salariul mediu anual) * 12 (ani compleți pe care angajatul nu i-a trăit până la vârsta de 60 de ani) = 257 437,8 de lei.

La 06 mai 2020 Inspectoratul de Stat al Muncii a depus referință împotriva cererii de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului depus de Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitatea cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității cererii de recurs constă în verificarea faptului, dacă recursul se încadrează în cele prevăzute la art.246 alin. (2) și 194 alin. (2) ale Codului administrativ.

În conformitate cu art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Conform art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin. (1).

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 63 alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259–266 din Codul civil.

În conformitate cu art. 260 din Codul civil, termenul se instituie prin indicare a unei date calendaristice, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și sigur că se va produce.

Conform art. 261 alin. (1) și (2) din Codul civil, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Conform art. 264 alin. (3) din Codul civil, dacă s-a stabilit că un anumit termen durează până la o anumită zi, se prezumă că termenul include și ziua respectivă.

Conform art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

Articolul 96 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod.

Conform art.45 alin.(1) Codul administrativ, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție relevă că pe parcursul examinării cauzei Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii au fost reprezentați de către avocatul Alexandru Cebanaș, care este o persoană abilitată și calificată, conform art. 1 al Legii cu privire la avocatură, să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții săi, fapt confirmat prin mandatele nr. 0236612 din 24 mai 2012 și nr. 0983823 din 30 martie 2017, anexate la materialele cauzei (f.d.1, 193, Vol. I).

În afară de aceasta, din materialele cauzei rezultă că copia deciziei motivate din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată avocatului Alexandru Cebanaș, prin intermediul poștei electronice la 05 decembrie 2019 (f.d.141, Vol.II).

Mai mult, decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe pagina web a instanței de apel la 02 decembrie 2019.

Recurenții Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău la 06 martie 2020 peste termenul legal prevăzut de art.245 Codul administrativ (f.d.145-151, Vol.II).

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, deși Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii au anexat la recurs cererea nr. 2992 din 05 februarie 2020 depusă la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani cu mențiunea recepționării copiei deciziei instanței de apel la 13 februarie 2020, instanța de recurs decelează că actele și lucrările cauzei atestă cert că decizia instanței de apel a fost expediată reprezentantului acestora, avocatului Alexandru Cebanaș, la 05 decembrie 2019, ora 14:40, prin intermediul poștei electronice, la adresa electronică indicată în mandatul avocatului nr.0983823 din 30 martie 2017 [XXXXXX](#) (f.d.141, Vol. II).

Or, la materialele cauzei nu se atestă dovada încetării prestării serviciilor de asistență juridică de către avocatul Alexandru Cebanaș în interesele Stepanidei Prijilevscaia și ale lui Iurii Prijilevschii.

Sub acest, aspect, instanța de recurs precizează că art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează o atare modalitate de comunicare a actelor judecătorești. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel demonstrează

incontestabil că decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost transmisă spre cunoștință reprezentantului recurenților Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii, avocatului Alexandru Cebanaș și se încadrează în rigorile art. 96 alin. (1) din Codul administrativ.

Din aceste raționamente, instanța de recurs notează că faptul anexării de către recurenți la recurs a cererii din 05 februarie 2020, care în opinia acestora ar confirma recepționarea deciziei instanței de apel abia la 13 februarie 2020, nu poate fi luat în considerare. Faptul că instanța de apel i-a informat pe recurenți prin transmiterea unui mesaj electronic, corespunde scopului unei bune – administrări a justiției, fiind urmărit interesul public al economiei de resurse financiare și eficienței (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 26 aprilie 2018, parag. 63 sau nr. 7 din 19 martie 2019, parag. 39).

Astfel, la caz, termenul de declarare a recursului a început să curgă la 06 decembrie 2019 și a expirat la 06 ianuarie 2020, iar recurenții Stepanida Prijilevscaia, Iurii Prijilevschii și reprezentantul acestora avocatul Alexandru Cebanaș au depus recursul la 06 martie 2020, mult prea târziu.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere dovezile din dosar, instanța de recurs subliniază că, instanța de apel a expediat în mod eficient decizia din 29 octombrie 2019, iar lipsa unor acțiuni concrete de a ataca hotărârile judecătorești demonstrează că recurenții Stepanida Prijilevscaia, Iurii Prijilevschii și reprezentantul acestora avocatul Alexandru Cebanaș nu au depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a-și proteja drepturile (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61).

Instanța de judecată consideră că, nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul recurenților și al reprezentantului acestora.

Conform art.47 alin.(3) Codul administrativ, culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Situații similare au fost deja examinate în hotărârile Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77), în care s-a constatat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art.65 alin. (1) și (2) Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Recurenții Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii nu au înaintat o cerere, prin prisma prevederilor art.65 alin. (1) și (2) Codul administrativ, cu privire la repunerea recursului în termen și nici nu au prezentat instanței probe incontestabile

ce ar demonstra imposibilitatea îndeplinirii actului procedural în termenul prevăzut de lege.

Din aceste motive recursul depus de către Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii împotriva deciziei din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi declarat inadmisibil.

Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenție.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Recurenții Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii urmau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, interesându-se de soarta și etapa procedurală la care se află prezentul litigiu, în care au calitatea recurenți, pentru a depune în termen recursul.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor și obligațiilor procedurale, prezumă că partea trebuie la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și la intervale rezonabile de timp să se intereseze despre decizia motivată a instanței de apel, întru respectarea termenelor prevăzute de lege.

Contrar acestor prevederi legale, recurenții Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii nu au depus diligența necesară, nu au întreprins acțiuni concrete de a afla soarta dosarului din momentul primirii deciziei instanței de apel.

În acest sens este imperioasă jurisprudența CtEDO în care Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii.

Conform art. 193, 230, 233 alin. (1) și (2), 244, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. d) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Stepanida Prijilevscaia și Iurii Prijilevschii, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan